

langt fra er gaaet hastigt for sig. Stenton kommer i 1. Bind af English Place-name Society's Publicationer (ch. IX: Personal names in place-names) tilbage til dette Forhold. Aabenbart sidder han inde med store Samlinger, der vil komme English Place-name Society til Gode; han er en af Selskabets Ledere. Om ihærdig Samlen vidner ogsaa *The free peasantry of the northern Danelaw* (1925), der illustrerer den lille Landbrugers selvstændige Stilling gennem 300 Breve udstedt af Folk fra Femborgenes Land fra det 12. og 13. Aarhundrede, alle bærende nordiske Navne. Det er Domesday Book's sochemanni i senere Slægtled. Saavel i dette lille Skrift, udgivet af Kgl. humanistiska Vetenskapssamfundet i Lund, som i Stentons sidste Oversigt: *The Danes in England* (1927), en Raleigh-Forelæsning, udgivet af British Academy, finder vi Resultater af Forskning, Ideer til nye Studier, Bemærkninger, som Granskeren, der staar midt i sit Arbejde, deler ud af fulde Hænder. E. J.

To af Tysklands ældste og betydeligste Historikere, Max Lehmann og Hans Delbrück, er gaaet bort. De var begge Elever af Ranke, vistnok de sidste, der havde deltaget i hans Undervisning. Ogsaa til Treitschke havde de staaet i Lærlingeforhold og været forbundet med ham i varmt Venskab, Lehmann, skønt han i Bedømmelsen af Preussens Historie paa afgørende Punkter havde taget Afstand fra sin Lærer. De to Mænd var de sidste overlevende af den fremragende ældre Historikerkreds, der under det tyske Kejserriges halvhundredaarige Bestaaen har behandlet store Problemer af tysk og preussisk Historie og ydet fremragende Indsats i moderne tysk Aandsliv.

Max Lehmann, der døde den 8. Oktober 1929, var født den 19. Maj 1845 og begyndte midt i Halvfjerdserne at sysselsætte sig med Preussens Historie i Frederik den Stores Tid, med Sammenbruddet under Napoleonskrigene og Preussens derpaa følgende Genrejsning. Hans Forsknings Resultater bragte ham i Modsætning til den officielle preussiske Historieopfattelse, i alvorlige videnskabelige Polemiker og gjorde ham, da han tilmed ikke lagde Skjul paa et demokratisk Sindelag, upopulær ved Kejsers hoffet. Først sent og flere Aar efter, at han i 1886—87 havde udgivet en betydningsfuld Bog om Scharnhorst, fik han Lov til at komme fra en Gymnasielærerpost til Universitetet. 1893 kom han til Göttingen, hvor han virkede indtil 1920. 1894 offentliggjorde han den meget betydelige Undersøgelse »Friedrich der Grosse und der Ursprung des siebenjährigen Krieges«, der blev

Udgangspunktet for ny Drøftelse af Problemet. 1902—05 udgav han sit Hovedværk om Freiherr v. Stein.

Som Universitetslærer øvede han i mange Aar i Modsætning til den ellers overvejende nationalt-konservative Indstilling ved de preussiske Universiteter en betydelig Indflydelse bl. a. paa den i Verdenskrigen faldne Johannes Brock, hvis »Vorgeschichte der schleswig-holsteinischen Erhebung 1848« bærer Præg af Lehmanns humane Opfattelse og fordomsfri Bedømmelse af nationale Problemer. *A. Frs.*

Professor Hans Delbrück døde den 14. Juli 1929. Født 11. November 1848 gik han med i den fransk-tyske Krig og tog siden som Frikonservativ aktiv Del i tysk Politik. Han hørte til den Kreds af intellektuelle, der stod Kronprins Friedrich Wilhelm og dennes Hustru Victoria nær, kun Kejser Friedrich III's tidlige Død 1888 afskar dem fra direkte politisk Indflydelse. Efter Treitschke ledede han fra 1883 til 1918 det af denne grundlagde udmærkede Tidsskrift »Preussische Jahrbücher«, hvori han gentagne Gange skarpt protesterede mod den preussiske Tvangspolitik i Nordslesvig, og i 1911 optog Marcus Rubins formelt anonyme Afhandling om, hvor megen Skade den preussiske Politik i Slesvig gjorde. Efter Tysklands Sammenbrud i 1918 forsvarede han ligesom f. Eks. Max Lehmann og Friedrich Meinecke trods sine stærkt preussisk-bestemte Forudsætninger afgjort den nye republikanske Statsform. Han var som historisk Sagkyndig med ved Fredsforhandlingerne i Versailles og i Undersøgelseskommisjonen vedrørende Aarsagerne til Tysklands Sammenbrud, hvilken Virksomhed fremkaldte en Række fornemt holdte kritiske Udredninger om Før-Krigstidens og Krigstidens Historie fra hans Haand. I 1885 blev han Professor ved Berlins Universitet. Videnskabeligt arbejdede han især med Krigskunsten og satte sig ind i dennes tekniske Sider, saaledes at han blev i Stand til ogsaa at kunne bedømme disse. Hans Hovedværk er »Geschichte der Kriegskunst im Rahmen der politischen Geschichte«, ialt 4 Bind (1900—1920), hvoraf de første foreligger i flere Udgaver. Ved sin Død var han i Færd med at udgive sine meget personlig prægede Universitetsforelæsninger over Verdenshistorien. *Kr. E.*

Den 28. November 1928 døde Ed. Fueter 52 Aar gammel. Han var ikke Universitetsmand, men Journalist med ledende